

A Kúria a dr.Szűcs Péter ügyvéd által képviselt I.r., II.r. és a III.r. felpereseknek a dr.Havasi Karolin ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Bíróság előtt 35.P.P.III.20.921/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.397/2010/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperesek által 14. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2012. április 4. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletnek az I.r. illetőleg a II.r. felperes háztartási kisegítői, gondozói, kerti segítői költségéről szóló, az ezeket az igényeket elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést helybenhagyó részét hatályon kívül helyezi, és ebben a körben az elsőfokú ítéletet megváltoztatja és úgy rendelkezik, hogy az alperes a megítélteken túl köteles megfizetni az I.r. felperesnek

- háztartási kisegítői többletköltség címén 2.400.000 (Kettőmillió-négyszázezer) forintot és ennek 2007. december 26. napjától járó középarányos törvényes mértékű késedelmi kamatát és 2010. június 1. napjától havi 40.000 (Negyvenezer) forint járadékot, továbbá
- gondozói költség címén 959.580 (Kilencszázötvenkilencezer-ötszáznyolcvan) forintot és ennek 2006. január 10. napjától járó középarányos mértékű törvényes késedelmi kamatát.

A II.r. felperesnek pedig kerti kisegítői költség címén 180.000 (Egyszáznyolcvanezer) forintot és ennek 2005. május 30. napjától középarányos mértékű törvényes késedelmi kamatát.

A jogerős ítéletnek a III.r. felperesnek a nem vagyoni kártérítési követelését elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezését helybenhagyó részét hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a részben megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a III.r. felperesnek 2.000.000 (Kettőmillió) forint nem vagyoni kártérítést és ennek 2005. április 6. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, e körben egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az elsőfokú ítéletnek és a másodfokú ítéletnek a III.r. felperest perköltség fizetésére kötelező rendelkezését mellőzi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az együttesen jogosult felpereseknek további 300.000 (Háromszázezer) forint

együttes első- és másodfokú eljárási költséget, valamint 150.000 (Egyszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, és felhívásra térítsen meg az államnak 361.200 (Háromszázhatvanegyezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati illetéket, míg a fennmaradó felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

Az I.r. felperes 2005. április 6-án közlekedési balesetet szenvedett, alsó végtagjain súlyos sérülések érték, munkaképessége 67%-ban csökkent, össz-szervezeti egészségkárosodása 54%-os.

Az I.r. felperes, valamint édesanyja a II.r. felperes és testvére a III.r. felperes a keresetükben a balesettel összefüggő vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték az alperes kötelezését.

Az alperes a kereset jogalapját elismerte és - figyelembe véve a per előtt kifizetett kártérítést is - annak összecszerűségét vitatta.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy az I.r. felperesnek fizessen meg összesen 15.683.027 forintot, valamint ezen belül különböző összegek után eltérő időpontoktól járó törvényes mértékű késedelmi kamatokat és 2010. június 1-jétől 2013. január 31-ig havonta 45.177 forint járadékot, 2010. június 1-jétől véghatáridő nélkül havonta 81.580 forint járadékot, a II.r. felperesnek pedig 500.000 forintot és ennek a 2005. április 6-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte az alperest, hogy a II-III.r. felpereseknek egyetemlegesen fizessen meg 63.163 forintot és ennek a 2005. május 30-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamatát; ezt meghaladóan pedig a felperesek keresetét elutasította és rendelkezett a perköltség viseléséről.

A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatva az I.r. felperesnek járó kártérítés összegét az egyes tételek, illetőleg kamatai megváltoztatásával összesen 16.151.437 forintra, a véghatáridő nélkül megítélt járadék összegét pedig havi 90.090 forintra felemelte. A II.r. felperest megillető kártérítés összegét 1.025.200 forintra emelte fel és a perköltségre vonatkozó rendelkezések megváltoztatása mellett egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A háztartási kisegítő, a gondozás, a kerti kisegítő költségének megtérítése iránti keresetet a bíróság a jogerős ítéletben azért utasította el, mert ha a balesetben sérült személy az érintett tevékenységek ellátásáért nem ad ellenértéket, akkor vagyona nem csökken, vagyis nem keletkezik kár. A jogerős ítélet indokolása szerint a kár annál a személynél jelentkezik, aki a munkát

elvégezte, de ellenszolgáltatást nem kapott, ezért a kárigényt is ő érvényesítheti a kárért felelőssel szemben. A jogerős ítélet indokolása szerint a hozzátartozó halála, egészségromlása, valamely személyhez fűződő jog sérelme önmagában nem alapozza meg a nem vagyoni kárigényt, ehhez a nem vagyoni kár bekövetkezése, az életminőség tartós és hátrányos megváltozása is szükséges, ez azonban a III.r. felperes esetében nem volt bizonyított, ezért a bíróság a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet is elutasította.

A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben kérték a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát, amelyben a bíróság az alperest kötelezi, hogy kamataival együtt a III.r. felperes részére 2.500.000 forint nem vagyoni kártérítést, az I.r. felperes részére 2.400.000 forint háztartási kisegítő többletköltségét és ezen a címen 2010. június 1-jétől havi 40.000 forint költségpótló járadékot, 959.580 forint gondozás-kisegítési többletköltséget és a II.r. felperes részére 180.000 forint kerti kisegítési többletköltséget fizessen meg. A felperesek jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdését és a háztartási kisegítés, gondozás, kerti kisegítés többletköltsége tekintetében a jogerős ítélet megalapozatlan. A bizonyított „többlet humán-erő ráfordítás” ténye megalapozza a kárigényt. Az elutasító döntés ellentétes a teljes kártérítés elvével és a másodfokú bíróság döntésének indokolásával ellentétben a kár nem a kisegítést végző személynél jelentkezik, hanem annál a károsultnál, akinek az érdekében a tevékenységet végzik. A felperesek bizonyították azt, hogy az igény indokolt. Iratellenes az a megállapítás, hogy a felperesek nem ajánlottak fel bizonyítást L.G. kisegítési tevékenységére. A III.r. felperes bizonyította a személyhez fűződő jogsérelem tényét és az ezzel okozott hátrányt. A jogerős ítélet okszerűtlenül és diszkriminatív módon állapította meg, hogy „olyan” hátrány nincs, amely a nem vagyoni kártérítésre alapot adna. A felülvizsgálati kérelem utal a megállapítható hátrányokra, kifogásolva, hogy a másodfokú bíróság jogellenesen a jogsérelem léte mellett a hátrányok teljes hiányát állapította meg, és a hátrány fogalmát az életminőség tartós és hátrányos megváltoztatásában definiálta.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és a 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nagyobb részt alapos.

A háztartási kisegítés, a gondozás és a kerti kisegítés többletköltségével kapcsolatos igény azon alapult, hogy az I.r.

felperes olyan maradandó egészségkárosodást szenvedett, amely miatt a korábban általa végzett munkákat nem tudja elvégezni, ezért azokat másokkal kell elvégeztetni. Mindezek a tények a rendelkezésre álló tanúvallomások és az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján megalapozottan megállapíthatóak voltak. A teljes kártérítés elvéből következően, a reparáció lényege, hogy azt ami a károkozás miatt a károsult által nem végezhető el végül is a károkozónak pótolnia kell. Bizonyított a perben az, hogy e pótlásra szoruló munkákat elvégzik (családtagok, ismerős, megbízott), ez azonban nem jelentheti azt, hogy e körben a károkozó mentesíthető a kártérítési kötelezettség alól. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy e segítő-pótló munkákat végző személy ezt a tevékenységet a maga javára másutt végezhetné el, esetleg ellenérték ellenében. Az adott esetben ezeknél az igényelt költségeknél elsődlegesen a munka elvégzése tényének és annak van jelentősége, hogy azt a károkozó helyett, de a károkozó javára végezték el. Amennyiben ezt a bíróság nem értékelné, akkor az indokolatlan előnyt teremtené a károkozónak, illetőleg a kárért helytállónak, a többletteleher költség kihatása, illetőleg annak ellenértéke nem térülne meg. Az egyes pótló-kisegítő munkák költségének meghatározása nem szakkérdés, az I-II.r. felperesek által igényelt összegek arányosak voltak azzal a munkával, amelyet pótlásként el kellett végezni, annak megítélése a bíróság mérlegelésén alapulhat. Az I.r. felperes bizonyítási kötelezettségével kapcsolatban felvetett kifogásnak azért nincs jogi jelentősége, mert ahhoz nem kapcsolódott egy általános jellegű vitatáson túl, az alperes további bizonyítást követelő nyilatkozata, vagy eredményes ellenbizonyítás. Az igényeket a Kúria alaposnak tartotta és ezért az alperes marasztalását a 2005. július 23-tól 2010. május 31-ig járó 2.400.000 forint háztartási kisegítési többletköltséggel, valamint ennek a 2007. december 26-tól járó középarányos mértékű törvényes késedelmi kamatával, 2010. június 1-jétől havi 40.000 forint költségpótló járadékkal, a 2005. július 23. és 2006. június 30. közötti időszakra járó 959.580 forint gondozás-kisegítési többletköltséggel és ennek a 2006. január 10. napjától járó középarányos mértékű törvényes késedelmi kamatával, valamint a II.r. felperes részére kerti kisegítés címén a 2005. április 6-tól 2005. július 22-ig járó 180.000 forinttal és ennek a 2005. május 30. napjától járó középarányos mértékű törvényes késedelmi kamatával felelmele [Pp. 275. § (4) bekezdés].

A felülvizsgálati kérelem helyesen hivatkozik arra, hogy a III.r. felperes nem vagyoni kárigényét elutasító jogerős döntés a Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdésében foglaltakat sérti. A III.r. felperesnek, mint közeli hozzátartozónak a saját jogon érvényesített nem vagyoni kártérítési igénye esetében a személyhez fűződő jog sérelme és az ezzel összefüggő és kiegyenlítésre szoruló hátrány fennáll, függetlenül attól, hogy lelki egészségkárosodás, pszichés betegség nem alakult ki. A nem vagyoni kártérítés alapjául

szolgál az egészséges családban éléshez való, védett személyhez fűződő jog sérelme, amely a III.r. felperes testvérének, az I.r. felperesnek a súlyos egészségkárosodása folytán következett be. A kártérítési felelősség egyik feltétele, a jogellenesség megállapítható, a Ptk. 75. §-ának (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, az e védelem alatt álló jog azonban a károkozással sérült. A jogerős ítélet nem zárta ki a hátrány bekövetkezését, tévesen azonban a hátrány súlyát nem tartotta olyannak, hogy az a nem vagyoni kártérítésre alapot teremtsen. A felek előadása és a tanúvallomások alapján bizonyított, hogy az I.r. felperes egészségkárosodása miatt a III.r. felperest, mint testvért az életminőségét rontó hátrányok érték. A családon belüli és a vállalkozási tevékenységek körében megnőttek a rá háruló terhek, hiszen testvére segítségére nem számíthat. Kialakult a III.r. felperesnél a motorozástól való félelem, és a rá háruló nagyobb terhek miatt idegesebbé és feszültebbé vált, szabadideje lecsökkent, a családi légkör, a szórakozási lehetőség is teljesen megváltozott. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható tehát, hogy az I.r. felperes egészségkárosodása miatt a III.r. felperest olyan hatások érték, amelyek miatt az életminősége romlott, egyéni élete hátrányosan változott, mindezek pedig alapot adnak a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja alkalmazásával a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdés szerinti nem vagyoni kárpótlásra, ezért a nem vagyoni kárigényt elutasító jogerős ítéleti rendelkezést a Kúria a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú ítéletet megváltoztatva az alperest 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte. A nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározásakor a személyi sérelem súlyát, következményeit a károsodáskor fennálló ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas, más ügyekben hozott döntéseit mérlegelte.

A kamatfizetésre vonatkozó rendelkezés a Ptk. 360. §-ának (1) és (2) bekezdésén, valamint a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A pernyertesség és a pervesztesség arányának megváltozására tekintettel a nagyobb részt pernyertes III.r. felperest perköltség megfizetésére kötelező elsőfokú és másodfokú ítéleti rendelkezéseket a Kúria mellőzte és a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest az együttesen jogosult felperesek részére az első- és másodfokú, valamint a felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére. A felülvizsgálati illetékről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén és a 14. §-án alapul.

Budapest, 2012. április 4.

*Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Erményi Lajos s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

*kúriai tisztviselő
HM*